

Kreatywność | w głowie się nie mieści: Zadania ćwiczące twórcze myślenie i kreatywne pisanie

Przeznaczenie: jako ćwiczenia edukacyjne w szkole oraz w edukacji nieformalnej.

Grupa wiekowa: minimum 10 lat, z możliwościami indywidualnych adaptacji do wieku grupy.

Scenariusze:

1. Nazwij emocję – str. 2-5.
2. Stan pogody – str. 6-7.
3. Haiku – str. 8-9.
4. Lepiej dobrze – str. 10-12.

Dodatkowe informacje: scenariusze przygotowane zostały przez Fundację Loesje Polska w ramach projektu „Kreatywność | w głowie się nie mieści” dofinansowanego ze środków Biura Edukacji m.st. Warszawy i zrealizowanego w grudniu 2022 roku. Złożyły się na niego warsztaty konstruktywnego rozmawiania o emocjach, sesja improwizacji teatralnej, warsztaty kreatywnego pisanie metodą Loesje oraz praktyczna lekcja PJM – polskiego języka migowego.

Poniższe ćwiczenia inspirowane są tematyką i metodologią grudniowych spotkań.

Scenariusze innych ćwiczeń oraz notatniki kreatywne dostępne są w linku www.loesje.pl/zasoby.

Powstały na bazie gier terenowych zrealizowanych w Warszawie przez Fundację Loesje Polska w 2022 roku – na terenie Osiedla Jazdów, Starych Bielán i Wilanowa. Są inspirowane przestrzenią gier, jednak z powodzeniem można zaadaptować je do ćwiczeń niezależnych od pierwotnych lokalizacji.

SCENARIUSZ 1: NAZWIJ EMOCJĘ

Cele: ćwiczenie identyfikowania i nazywania emocji oraz inspirowanie do tworzenia nowych słów.

Rozwijane umiejętności: rozmawianie o emocjach, empatia, twórcze myślenie, kreatywne pisanie, współpraca w grupie, opcjonalnie: rysowanie.

Formy pracy: indywidualna, w parach, grupowa (do wyboru).

Materiały: kartki, długopisy; opcjonalnie flamastry lub/i kredki, wydruki koła emocji.

Wprowadzenie:

Ćwiczenie będzie polegać na zidentyfikowaniu emocji i jej opisaniu, a następnie stworzeniu dla niej nowej, indywidualnej nazwy.

Teorie wypracowane w psychologii proponują różną liczbę **podstawowych emocji**, od czterech do kilkudziesięciu. Przykładowo **Robert Plutchik** zaproponował model koła, identyfikujący osiem podstawowych emocji: złość/gniew, strach, smutek, niechęć/odrazę, ufność, radość, zaskoczenie, wyczekiwanie/niecierpliwość.

Z nich wynikają inne **stany i odczucia**. Mieszankę różnych emocji pierwotnych można odczuwać jednocześnie, a poszczególne emocje składowe mogą mieć **różną intensywność**.

Do zilustrowania swojej teorii Plutchik emocje ułożył w model koła i przypisał emocjom różne kolory, np. smutek to jaśniejszy niebieski, zaufanie – jaśniejszy zielony. Odcień w kole zmienia się wraz z intensywnością emocji.

Grafiki z modelem **koła emocji** znajdziesz w internecie – wykorzystaj taką, która najbardziej przyda ci się w trakcie zadania.

W trakcie ćwiczenia możesz przypomnieć animację „W głowie się nie mieści” (Inside Out, 2015).

Jej warstwa wizualna i przesłanie są pokrewne teorii Plutchika, a dodatkowo podkreślają, że kategoryzowanie emocji na „dobre” i „złe” jest z założenia błędem i nie ułatwia rozmawiania o nich. Gdy przyjmiemy, że np. bez odczuwania smutku nie docenimy w pełni radości, łatwiej będzie nam eksplorować złożoność stanów emocjonalnych i dyskutować o nich.

Przebieg zajęć:

1. **Poproś**, aby każda osoba/grupa wybrała minimum jedną **emocję / stan / przeżycie** – jako bazę do dalszej pracy. Poproś, aby zidentyfikowała je bardziej **szczegółowo**. Pomogą w tym pytania typu:

- kiedy / w jakiej sytuacji odczuwam tę emocję?
- jakie (różne) emocje składają się na to, co odczuwam w takiej sytuacji?
- gdzie i jak w ciele odczuwam ten stan / co się wtedy dzieje z moją twarzą?

Wówczas odpowiedzi będą **bardziej precyzyjne**, np.

- a) zaskoczenie na widok dawno niewidzianej osoby, które wywołuje ciarki na plecach;
- b) rozczarowanie z powodu utraty zainteresowania czymś, co jeszcze wczoraj było ekscytujące;
- c) radość i przyływ energii wywołane słonecznym dniem po okresie gorszej pogody;
- d) zadowolenie z osiągnięcia czegoś połączone ze smutkiem, że ta sytuacja już nie wydarzy się po raz pierwszy.

Szczegółowe określenia **ułatwią dalszą pracę** i jaśniejszy będzie **jej cel** – znalezienie krótszego określenia, które odda długi opis.

W dowolnym momencie możesz podkreślić, że eksplorowanie emocji jest **wartością samą w sobie**, nawet jeśli nie od razu umiemy je nazwać. Stąd nawet jeśli podczas ćwiczenia nie uda się znaleźć dla danej emocji krótkiej nazwy, sam **proces poszukiwania** sprawi, że zyskamy większą świadomość naszych odczuć. Natomiast nazwa może pojawić się w trakcie kolejnych rozmów czy przemyśleń.

2. **Poproś**, aby każda osoba/grupa wypisała w kolejnych krokach:

- a) **litery** lub/i **syłaby**, które kojarzą się z tą emocją / stanem – można wypisać ich więcej, a później wybrać 1-2, które będą najbardziej przydatne;
- b) **słowa** – można podzielić je na dwie grupy, w których znajdą się:

*słowa inspirowane sylabami z punktu a)
które będą zawierać wybraną/e sylabę/y,
ale nie muszą jasno odnosić się do żadnej emocji

**rzeczy i zachowania,
które kojarzą się z daną emocją/stanem,
np. ze znużeniem – rutyna, kalendarz

Podkreśl, że **wszystkie odpowiedzi są poprawne**.

Na tym etapie nie ma potrzeby oceniać ich przydatności ani **nie trzeba ich uzasadniać**.

3. **Poproś**, aby każda osoba/grupa spośród zapisanych liter, sylab i słów **wybrała** takie, które **najbliżej oddają** opis wybranej emocji, np. ich brzmienie czy znaczenie kojarzy się z daną emocją.

4. **Poproś**, aby każda osoba/grupa na podstawie dotychczasowych notatek stworzyła własną nazwę wybranej przez siebie emocji. Zadaniem jest jej uchwycenie **w jednym słowie** lub **krótkiej frazie**.

Nie ma złych odpowiedzi.

Ważna jest wyobraźnia i **powiązanie emocji z brzmieniem** głosek lub słów lub **rozbicie znanych słów** i **stworzenie** z ich części nowej nazwy.

Co się przyda?

a) poproś, aby każda osoba/grupa przyjrzała się już istniejącym nazwom emocji, zwracając uwagę **na końcówki słów**, np. -ość, -enie, -ek, -acja, -wa, -za – przydadzą się przy tworzeniu własnych nazw;

b) części łączące **-o-**, **-i-**,

c) zdrobnienia i zgrubienia;

d) otwartość na zabawę **fonetyką** i powtórzeniami głosek;

e) znane części greckich czy łacińskich słów, funkcjonujące w polszczyźnie i nie tylko, np.

* a (na początku – brak czegoś; **afantazja** – brak wyobraźni wizualnej),

* anti (przeciw; **antidotum**, **antybakteryjny**),

* fication (tworzenie, produkowanie; **ratyfikacja**),

* fobia (strach; **arachnofobia**),

* helio (związany ze słońcem; **heliocentryczny**),

* intro (do wewnątrz; **introspekcja**),

* kinesis (ruch; **fotokineza**),

* mega (duży; **megalomania**),

* opis (widok; **autopsja**),

* path (uczucie; **empatia**),

* poly/multi (wiele; **poliglotka**),

* retro (wstecz; **retrospekcja**).

Możesz powiedzieć, że gdy nowe słowo powstaje z zestawienia części pochodzących z różnych języków, nazywane jest **hybrydą** (np. **telewiz/ka** – hybryda z greki i polskiego).

Wprowadź też ogólniejsze pojęcie **zbitki wyrazowej** (skrzyżowanie wyrazów, portmanteau) – słowa lub wyrażenia powstającego z połączenia minimum dwóch słów lub wyrażań, zwykle o pokrewnym znaczeniu. Zbitkami są np. angielskie „**smog**” (smoke+fog), „**Brexit**” (Britain+exit), „**brunch**” (breakfast+lunch). W polskim powstał np. „**ciucholand**”. Zbitką, która trafiła do języka ogólnego z literatury, jest np. „**nowomowa**” z „Roku 1984”.

W angielskim funkcjonuje też zbitka „**kalopsia**”, złożona z pochodzących z greki części „kalos” (piękny, dobry) i „opsis” (widok). Oznacza stan, w którym wszystko wydaje się piękniejsze niż jest w rzeczywistości. Ze względu na pochodzenie z greki, spolszczyć można ją do słowa „**kalopsja**”.

Zbitki to **użyteczne zabawy słowne**, mające konkretny cel i ukazujące ekonomiczność codziennej komunikacji (podobnie jak np. skróty).

Możesz podać przykłady nazw specyficznych emocji/stanów z wybranych języków, które nie mają odpowiedników w innych językach (albo tylko w niektórych). Pojawiły się dzięki zwróceniu na nie uwagi w danej kulturze, nadaniu im nazw i stosowaniu ich. Ich tłumaczenie może być wyzwaniem i prowadzić do uproszczeń, podyktowanych koniecznością stosowania słów, które znają osoby czytające tekst w języku przekładu. **Możliwe przykłady:**

- **sisu** (fiński) – wykazywanie odwagi, determinacji i pomysłowości w zderzeniu z przeciwnościami, wytrwałość w realizacji podjętych planów;
- **wabi-sabi** (japoński) – akceptacja tymczasowości i niedoskonałości, przemijania pierwotnego stanu np. przedmiotów i dostrzeganie piękna w zachodzących w nich zmianach, w tym uszczerbkach;
- **gruglede** (norweski; grue – obawa, glede – radosne oczekiwanie) – ekscytacja i radość towarzyszące oczekiwaniu na coś, z domieszką strachu związanego z tym, że dana rzecz się wydarzy;
- **hingum-tringum** / hingim-tringim (gaelicki szkocki) – określenie oddające złe samopoczucie i poczucie bezwartościowości; wrażenie, że nie jest się w stanie przebrnąć przez cały dzień;
- **ballagàrraidh** (gaelicki szkocki) – uczucie, że jest się daleko od domu niezależnie od tego, że nie wyjechało się daleko; wyjechało się tylko poza miasto;

5. Każda osoba/grupa może **zilustrować** emocję i stworzone dla niej słowo – za pomocą rysunku, kolażu czy samej palety barw.

*** Przykładowe nazwy wymyślone do emocji w kroku 1): b) **taou** – na bazie skojarzeń fonetycznych; c) **helioskok** – zbitka.

SCENARIUSZ 2: STAN POGODY

Cele: zapoznanie z powiedzeniami związanymi z pogodą i inspirowanie do tworzenia nowych fraz.

Rozwijane umiejętności: twórcze myślenie, kreatywne pisanie, współpraca w grupie.

Formy pracy: indywidualna, w parach, grupowa (do wyboru).

Materiały: długopisy, kartki, opcjonalnie flamastry lub/i kredki;

opcjonalnie wydruki albo slajdy z przysłowiami odnoszącymi się do pogody.

Wprowadzenie:

W sposób dostosowany do wieku i wiedzy grupy zainicjuj rozmowę o przysłowiaczach związanych z pogodą. Możesz zebrać je w trakcie krótkiej burzy mózgów, poprosić o wyszukanie w domu, wybrać samodzielnie. Porozmawiaj z grupą m.in. o tym, co przysłowia oznaczają, skąd pochodzą, czy/jakie są ich różne wersje, jak są zbudowane (np. porównania).

Zapytaj, czy w którejś rodzinie czy grupie znajomych funkcjonuje ich własne powiedzonko związane z pogodą – w jakich okolicznościach powstało, co oznacza.

Możesz podać powiedzenia z innych języków, na których brzmienie wpłynęła nie tyle nauka, co np. konkretna przestrzeń czy lokalne wyobrażenia o świecie zwierząt:

- **Brickfielder** (brick – cegła; field – przestrzeń) – rodzaj suchego i gorącego wiatru, który rozwija się na pustyniach Australii; nazwę zyskał w XIX wieku, gdy w Sydney działała fabryka cegieł w miejscu zwanym Brickfield Hill – z której wiatr zbierał także czerwony pył z produkcji cegieł i niósł dalej;
- **monkey's wedding** (małpie wesele; małpy wyprawiają wesele) – tak w Wielkiej Brytanii i RPA mówi się o deszczu, podczas którego jednocześnie świeci słońce; w różnych krajach występują inne wersje powiedzenia, np. w Bangladeszu, Japonii i Brazylii – to lisie wesele, we Francji i Maroku – wilcze;
- **lazy wind** (leniwy wiatr) – humorystyczne określenie z Wielkiej Brytanii, oznaczające wiatr wiejący wprost na kogoś (wiatr jest zbyt leniwy, by kogoś ominąć);

Przebieg zajęć:

1. Poproś, aby każda osoba/grupa:

a) wybrała minimum **jedno zjawisko** meteorologiczne – każde należy zapisać na osobnej kartce;

b) przypisała je do konkretnej **pory roku lub/i dnia** (deszcz w letnie popołudnie jest inny niż deszcz jesienną nocą).

2. **Poproś**, aby każda osoba/grupa do wybranego przez siebie zjawiska wynotowała skojarzenia i obserwacje, np.

- dźwięki, kolory i odczucia towarzyszą danemu zjawisku o wybranej porze roku/dnia;
- przedmioty się z nim kojarzą się, np. ze względu na dźwięki;
- czynności, które się z nimi kojarzą.

3. **Poproś**, aby każda osoba/grupa **stworzyła nowe określenie** związane z wybranym przez siebie zjawiskiem. Można skorzystać z zanotowanych wcześniej skojarzeń, ale nie trzeba.

Możesz wykorzystać informacje o **zbitkach wyrazowych** z ćwiczenia 1 (nazwy emocji).

Możesz też wydrukować i rozdać np.

a) słowa/frazy powycinane z gazet, które można skojarzyć z pogodą;

b) przykładowe już istniejące powiedzenia pogodowe – ukażą ich budowę;

zadanie można wykonać np. w oparciu o popularną formułę **porównania** (leje **jak** z cebra; w marcu **jak** w garncu; w maju **jak** w gaju); rymów można poszukać na www.rymy.pl;

albo **zachowując budowę** i kluczowe części innego przysłowia przy **logicznej zamianie słów**, np. jedna kropelka deszczu nie czyni (jedna jaskółka wiosny nie czyni);

c) frazy będące **metaforami**, np. oberwanie chmury (gdzie „chmura” jest komponentem dosłownym, „oberwanie” – przenośnym), pogoda pod psem („pogoda” – dosłowne, „pod psem” – przenośne).

Więcej o metaforach przeczytasz w artykule Agaty Hąci w książce „Wyobraźnia | zbiór reguł jest nieograniczony” wydanej przez Loesje i dostępnej w linku: www.loesje.pl/zasoby.

Nowe określenie można dodatkowo **zilustrować** rysunkiem lub kolażem.

SCENARIUSZ 3: HAIKU

Cele: zapoznanie z tradycją haiku i stworzenie własnego utworu inspirowanego haiku.

Rozwijane umiejętności: twórcze myślenie, kreatywne pisanie, współpraca w grupie.

Formy pracy: indywidualna, w parach, grupowa (do wyboru).

Materiały: kartki, długopisy; opcjonalnie: flamastry lub/i kredki.

Dodatkowe informacje: ponieważ haiku opisuje emocje, ulotne stany i impresje oraz zawiera odniesienie do przyrody (np. przez opis pogody), napisanie go może uzupełnić scenariusze 1 (emocje) i 2 (pogoda), a notatki z nich mogą przydać się przy haiku.

Tworzenie haiku z powodzeniem może być **formą medytacji**, wyciszenia się i ćwiczeniem uważności, pozwalającym **skoncentrować się** na wybranych detalach i emocjach towarzyszących obserwacji.

Przebieg zajęć:

1. Poproś, aby każda osoba/grupa poświęciła kilka minut na obserwację przyrody w swoim otoczeniu i zanotowała wrażenia – pojedyncze słowa, frazy, całe zdania, impresje (opcjonalnie w formie szybkich rysunków). Mogą być to również emocje wywołane obserwacją przyrody.

Notatki przydadzą się do stworzenia haiku.

2. Wprowadź informacje o haiku dostosowane do wieku grupy.

Haiku to krótka forma poetycka zakorzeniona w kulturze japońskiej. W języku japońskim haiku tradycyjnie zapisywane jest w jednej linii, natomiast w językach opartych na czcionce łacińskiej zwykle dzieli się na trzy wersy. Często środkowy jest najdłuższy, a popularną formułą jest 5-7-5 sylab, nawiązująca do utworów mistrzów haiku. Nie jest jednak regułą, co potwierdzają także utwory dawnych autorów.

Wyjaśnij, że w typowym haiku:

- ważne jest odniesienie do przyrody lub/i pory roku, które może otwierać albo zamykać utwór; może być to odniesienie do pogody, np. wiosenny deszcz;
- z naturą zderzony jest opis nieoczywistego działania lub wydarzenia,

- zderzenie ma tworzyć pauzę i przeskok, a także oddziaływać na wyobraźnię – opiera się na skojarzeniu na tyle odległym, by wywołać zaskoczenie i moment olśnienia, a jednocześnie powiązaniem z odniesieniem do przyrody,
- nie ma tytułu ani rymów; nie stosuje się interpunkcji ani rozróżnienia na wielkie i małe litery, co jest odzwierciedleniem sposobów zapisu języka japońskiego.

3. Podaj kilka przykładów haiku – dobrze zilustrują powyższe informacje. Jeśli masz czas, możesz przeanalizować i omówić je z grupą. Może być to pomocne w tworzeniu własnych utworów. W trakcie pracy nad haiku każda osoba/grupa może skorzystać z zanotowanych przez siebie skojarzeń i impresji z kroku pierwszego – ale nie musi.

Poniższe haiku są tłumaczeniami angielskich przekładów utworów autorstwa Matsuo Bashō (1644-1694), uchodzącego za najważniejszego mistrza tej krótkiej formy. W ostatnim ważna jest delikatna ironia i poczucie humoru – może przydać się do zilustrowania, że nie wszystkie haiku są „poważne” pod względem opisywanej impresji czy doboru słów. Pod warstwą żartu kryje się jednak myśl o egzystencjalnym charakterze – przemijanie pór roku symbolicznie inspiruje do zastanowienia się nad przemijaniem człowieka, także jako częścią świata natury.

Zbrane haiku Matsuo Bashō po angielsku dostępne są na stronie www.thehaikufoundation.org, dokładniej w linku → www.bit.ly/Haiku_Basho

*

chwila pożegnania
na plecach dźwiga samotność
jesiennego wiatru

*

śnieżny poranek
i cebulki w ogrodzie
przecierają szlak

*

późną nocą
widzę złodzieja co ukradł
koniec roku

*

wiosno wiosno
wspaniała jesteś wiosno
i tak dalej

SCENARIUSZ 4: LEPIEJ DOBRZE!

Cele: zapoznanie z lepiejem jako formą poetycką oraz twórczością Wisławy Szymborskiej.

Rozwijane umiejętności: twórcze myślenie, kreatywne pisanie, współpraca w grupie.

Formy pracy: indywidualna, w parach, grupowa (do wyboru).

Materiały: kartki, długopisy; opcjonalnie: wydruki albo slajdy z przykładowymi lepiejami.

Przebieg zajęć:

1. W pierwszym kroku każda osoba/grupa **tworzy zasób słów**, z których będzie mogła skorzystać w kolejnym etapie. Podkreśl, że wszystkie odpowiedzi są poprawne i **kolejno poproś o:**

a) zanotowanie **1-2 nazw** jedzenia lub napojów, za którymi osoba/grupa nie przepada lub nie zjadłaby ze względów zdrowotnych (mogą towarzyszyć im przymiotniki, np. spleśniały chleb).

b) zapisanie **1-2 czynności** związanych z jedzeniem, których osoba/grupa nie lubi wykonywać (mogą być związane z przygotowywaniem jedzenia, sprzątaniami po nim);

c) narysowanie kreski pod dotychczasowymi notatkami;

d) pod kreską: zanotowanie **1-2 zachowań**, które osoba/grupa uważa za krzywdzące (emocjonalnie, fizycznie); forma czasownika jest dowolna, można posłużyć się przysłowiami, np. kłamanie albo kłamać w żywe oczy;

e) zapisanie **1-2 zachowań**, które osoba/grupa zauważa w przestrzeni publicznej i ich nie popiera;

f) narysowanie kolejnej kreski;

g) napisanie pod kreską:

LEPIEJ

NIŻ

2. **Wprowadź informacje** o lepieju jako formie poetyckiej, dostosowane do wieku i wiedzy grupy.

Na początek możesz zapytać grupę, co wie o Wisławie Szymborskiej, czy zna/pamięta jej wiersze, jaka była ich tematyka, ton, długość itp.

Przykładowe lepieje możesz wydrukować, pokazać na slajdach albo przeczytać, np.

**Lepszy piorun na Nosalu
niż pulpety w tym lokalu**

**Lepiej złamać obie nogi
niż miejscowe zjeść pierogi**

Przykładowe informacje o lepiejach:

- Szymborska zaczęła pisać je jako **żartobliwe** recenzje kulinarne poświęcone jedzeniu, które jej nie smakowało;
- są dwuwiersową formą poetycką, rymowaną i o określonej formule (dwa wersy; lepiej/niź);
- słowo „lepiej” w pierwszej linii może być odmienione (np. lepsze szparagi), druga mogła zaczynać się też od „niźli”, „aniźeli” – jeśli więcej sylab ułatwi dopasowanie wersów pod względem rytmu;
- nazwa „lepiej” pochodzi od słowa zaczynającego utwór i może kojarzyć się również z czynnością lepienia – tu: zlepiania dwóch linijek wiersza;
- lepieje zostały zebrane w tomie krótkich utworów poetyckich pt. **„Rymowanki dla dużych dzieci”** (2003), zawierającym też inne humorystyczne formy, m.in. limeryki, moskaliki, odwódki, altruistki.

Manuskrypty utworów wybrane do tomu znajdziesz w linku:

<https://polona.pl/item/utwory-wybrane-do-tomu-pt-rymowanki-dla-duzych-dzieci,MTAzNjY2NjA1/53/#item>

3. Poproś o stworzenie własnego lepiejja (albo lepiejów), który będzie inspirowany twórczością Szymborskiej, jednak odwróci formułę – tak, aby zostało skomentowane krzywdzące zachowanie:

- w pierwszej linijce będzie jedzenie (albo czynność z nim związana);
- w drugiej – zachowanie, które ma zostać skrytykowane, np.

Lepiej pierogi przez godziny długie lepić
niź do czyjegoś wyglądu się przyczepić

*

Lepsze na parze gotowanie
niź znajomych obmawianie

*

Lepszy grzyb w barszczu spleśniały
niź trawnik w kupach cały

*

Lepiej marchew w młynku mielić
niź pomocy nie udzielić

Podpowiedz, że:

- **można** wykorzystać wybrane notatki z początku zajęć (np. tylko jedno zachowanie) albo napisać lepiej z wykorzystaniem innych fraz, które okażą się bardziej przydatne (notowanie na początku służy też rozpisaniu się);
- czasem łatwiej ułożyć lepiej zaczynając od drugiej linijki – a więc zdecydowaniu, jakie zachowanie chcemy skrytykować;
- w lepieju ważny jest **rym i rytm** – wzmocnią lekki, humorystyczny ton;
- aby uzyskać rym czasem wystarczy **szyk przestawny**, w którym czasownik jest na końcu, albo dodanie fraz typu „dzień cały”, „długie godziny”;
- można skorzystać ze słownika na stronie **rymy.pl**;
- rytmiczne brzmienie łatwo uzyskać taką samą albo zbliżoną **liczbą sylab** w obu wersach (jednak nie musi to być 8 jak u Szymborskiej);
- lepiej jest formą wyolbrzymionego porównania – i w drugiej linijce (**niż**) powinno znaleźć się to, co chcemy skrytykować;
- wyolbrzymienie nadaje lepiejom **humorystyczny ton**, co możesz wykorzystać do rozmowy o różnicy między żartem jako zabiegiem stylistycznym a wyśmiewaniem kogoś czy naśmiewania się z kogoś;
- podkreśl również, że w lepieju **obiekt komentarza jest zachowanie a nie osoba**;
- tak ukierunkowane tematycznie lepieje są dobrą okazją do rozmów o emocjach, jakie wywołują w nas zachowania innych osób – także w przestrzeni publicznej;
- mogą zostać przeniesione na plakaty i rozwieszane w tematycznych miejscach czy tabliczki wbite w trawnik.